

Uzasadnienie do Uchwały
podjętej przez Komisję Habilitacyjną, powołaną w dniu 17 marca 2022 r. przez
Radę Naukową Instytutu Genetyki i Biotechnologii Zwierząt PAN w Jastrzębcu w celu
przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego
dr inż. Joanny Marchewki
w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie zootechnika i rybactwo

Podstawowe informacje o przebiegu pracy zawodowej Habilitantki

Pani dr inż. Joanna Marchewka jest absolwentką Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, gdzie w 2007 r. uzyskała tytuł zawodowy inżyniera w specjalności zootechnika. Kolejny tytuł inżyniera rolnictwa, w specjalności International Livestock Production, uzyskała również w 2007 r. w CAH Dronten University of Applied Sciences w Holandii, natomiast dyplom magistra nauk o zwierzętach otrzymała w 2010 r. w Wageningen University of Life Sciences w Holandii. W latach 2010-2011 rozpoczęła studia doktoranckie w Instytucie Genetyki i Hodowli Zwierząt Polskiej Akademii Nauk w Jastrzębcu, a następnie w latach 2011- 2015 r. podjęła kolejne studia doktoranckie w Neiker Tecnalia - Basque Institute for Agricultural Research and Development (Hiszpania). W roku 2015 na Uniwersytecie Kraju Basków (Bilbao, Hiszpania) obroniła z wyróżnieniem *Cum Laude* międzynarodową pracę doktorską w dziedzinie nauk o zwierzętach pod tytułem "*Development of practical methodology and indicators for on-farm animal welfare assessment*", wykonaną pod kierunkiem prof. Inmy Estevez.

W latach 2015-2016 habilitantka odbyła staż podoktorski w Teagasc - The Agriculture and Food Development Authority (Moorepark, Irlandia) w projekcie „ProWelCow” pod kierunkiem dr Laury Boyle. Od 2016 r. zatrudniona jest na stanowisku adiunkta w Zakładzie Zachowania się Zwierząt (obecnie Zakład Behawioru i Dobrostanu Zwierząt) Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN (obecnie: Instytut Genetyki i Biotechnologii Zwierząt

PAN) w Jastrzębcu, pełniąc obowiązki kierownika tego Zakładu, oraz funkcję Sekretarza Naukowego IGBZ PAN w Jastrzębcu.

Ocena formalna złożonej dokumentacji

Komisja Habilitacyjna powołana do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr inż. Joanny Marchewki zapoznała się z przedłożoną dokumentacją, tj.: Wnioskiem do Rady Doskonałości Naukowej o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika i rybactwo; autoreferatem; kopią dyplomu uzyskania stopnia doktora; wykazem publikacji składających się na osiągnięcie naukowe; wersjami elektronicznymi publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe; wykazem opublikowanych prac naukowych; tabelarycznym zestawieniem i podsumowaniem dorobku naukowego oraz informacją o osiągnięciach dydaktycznych i organizacyjnych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki, oświadczeniami współautorów prac składających się na osiągnięcie naukowe, a także z recenzjami wykonanymi przez: dr hab. Justynę Annę Batkowską, prof. UP w Lublinie, prof. dr hab. Krzysztofa Kozłowskiego, prof. dr hab. Józefę Krawczyk i prof. dr hab. Danutę Szczerbińską, oraz opiniami członków Komisji przedstawionymi przez prof. dr hab. Tomasz M. Gruszeckiego, prof. dr hab. Mariusz Sacharczuka oraz dr hab. Annę Piliszek.

Komisja stwierdziła, że dokumentacja sprawy jest prawidłowa pod względem formalnym, a wszystkie recenzje i opinie są pozytywne.

Ocena szczególnego osiągnięcia naukowego przedstawionego w postaci cyklu publikacji

Habilitantka przedstawiła jako osiągnięcie naukowe cykl trzech powiązanych tematycznie prac naukowych pod wspólnym tytułem: „**Ocena poziomu dobrostanu indyków w stadach towarowych, a przyczyny brakowania ptaków**”.

Ocena osiągnięcia naukowego

Prace wchodzące w skład osiągnięcia naukowego:

- 1. Marchewka J., Vasdal G., Moe R. O. 2019. Identifying welfare issues in turkey hen and tom flocks applying the transect walk method. Poultry Science. 98: 3391-3399. (IF=2.659; MEiN = 140 pkt),**

2. **Marchewka J., Vasdal G., Moe R. O. 2020. Associations between welfare measures on farm and slaughterhouse data in commercial flocks of turkey hens (*Meleagris gallopavo*). *Poultry Science* 99: 4123-4131. (IF=3.352; MEiN = 140 pkt)**
3. **Vasdal G., Marchewka J., Moe R. O. 2021. Associations between animalbased measures at 11 weeks and slaughter data at 20 weeks in turkey toms (*Meleagris gallopavo*). *Poultry Science* 100: 412-419. (IF=3.352; MEiN= 140 pkt)**

Publikacje zaliczone do osiągnięcia naukowego ukazały się w latach 2019-2021. Sumaryczna liczba punktów publikacji włączonych do osiągnięcia naukowego według listy MEiN zgodnie z rokiem wydania publikacji wynosi 420. Łączny Impact Factor tych prac na dzień ich opublikowania wynosi 9,363.

Habilitantka jest pierwszym (w przypadku pracy 3. równoważne pierwsze autorstwo) oraz korespondencyjnym autorem wszystkich tych prac. Jej udział w powstaniu poszczególnych prac był wiodący, co potwierdzono w oświadczeniach współautorów.

Profesor Justyna Batkowska zwraca uwagę na wiodącą rolę habilitantki w powstanie prac o czym świadczy cyt. *"zaangażowanie habilitantki w realizację prac na każdym etapie ich powstawania, tj. tworzenia koncepcji badań, ustalania metodyki badawczej, i jej walidacji, opracowania i analizy danych, przygotowanie manuskryptu i poprawek po recenzjach"*.

W badaniach zastosowano autorską metodę badawczą określoną jako metoda przejść transektowych. W swoich badaniach habilitantka wykazała zależność między poziomem dobrostanu indyków na fermie, a przyczynami brakowania ptaków w zakładzie ubojowym. Udowodniła także, że ocena dobrostanu indyków obu płci w ubojni jest bardziej precyzyjna i ekonomicznie uzasadniona niż metoda oceny z wykorzystaniem przejść transektowych. Recenzenci docenili przeprowadzenie badań na bardzo dużej próbie badawczej – 40 stad towarowych indyków, stanowiące około 50% populacji tych ptaków w Norwegii.

Profesor Józefa Krawczyk podkreśliła cyt. *„Rzadko badania naukowe prowadzone są na tak dużą skalę w warunkach produkcyjnych, co zasługuje na wyróżnienie pracy Habilitantki, bowiem podnosi znacząco wartość uzyskanych wyników"*. Recenzenci stwierdzili także, że wyniki przedstawionych badań mają wysoki poziom naukowy, ale także istotne znaczenie praktyczne i ekonomiczne.

Prof. Danuta Szczerbińska stwierdziła cyt. *„Należy podkreślić, że badania te pozwoliły uzyskać wiele cennych informacji, ważnych dla praktyki zootechnicznej które z pewnością*

mogą przyczynić się do optymalizacji zarządzania stadem indyków a tym samym poprawy dobrostanu tych ptaków i zmniejszenia strat ekonomicznych w produkcji drobiarskiej.”

Do najważniejszych osiągnięć Autorki składających się na osiągnięcie naukowe należy zaliczyć:

- wykazanie zależności pomiędzy poziomem dobrostanu indyków na fermie, a przyczynami brakowania ptaków w ubojni, z uwzględnieniem płci, w szczególności pomiędzy procentem występowania kulawizny u ptaków na fermie, a wskaźnikiem brakowania z powodu uszkodzeń kończyn zaobserwowane u indyczek oraz procentem występowania ptaków zabrudzonych na fermie, a wskaźnikiem brakowania indyków obu płci z powodu zapalenia worków powietrznych
- wykazanie wpływu gęstości obsady ptaków w budynku produkcyjnym oraz jakości ściółki na poziom dobrostanu zarówno indyczek, jak i indorów
- wykazanie, że występowanie zranień głowy u indyków w wieku 11 tygodni, będące wynikiem zachowań agresywnych, nie zależy od płci ale warunków utrzymania ptaków
- udowodnienie, że ocena dobrostanu indyków obu płci za pomocą metody przejść transektowych na fermach jest mniej precyzyjna niż brakowania w ubojni, ale bardziej przydatna dla producentów, bowiem umożliwia wczesną reakcję na obniżanie się dobrostanu ptaków na fermie.

Podsumowując, prof. Krzysztof Kozłowski stwierdza, że *„Prace przedstawione do oceny mają charakter nowatorski i wnoszą duży wkład w reprezentowaną dziedzinę wiedzy. Stanowią ukierunkowany, zwarty logicznie i konsekwentny cykl publikacji, dotyczących charakterystyki dobrostanu indyków wraz z próbą poprawy jego wybranych elementów z wykorzystaniem nowatorskich metod, opracowanych przez Habilitantkę. Są one twórczym rozwinięciem kierunków badawczych realizowanych przez Kandydatkę od początku Jej pracy naukowej.”*

Po zapoznaniu się z całością dokumentacji i przygotowanymi recenzjami, Członkowie Komisji stwierdzili, że przedstawiony do oceny cykl powiązanych tematycznie publikacji stanowi istotny wkład w rozwój dyscypliny naukowej zootechnika i rybnictwa i może być uznany za osiągnięcie naukowe Habilitantki w

rozumieniu Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm./tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 ze zmianami).

Ocena aktywności naukowej Habilitantki

Łączny dorobek publikacyjny dr inż. Joanny Marchewki stanowią 34 publikacje w recenzowanych czasopismach naukowych, z czego 26 prac opublikowano po uzyskaniu stopnia doktora (w tym 3 prace stanowiące szczególne osiągnięcie naukowe), oraz dwa rozdziały w monografiach naukowych. Suma punktów MEiN z roku wydania prac wynosi łącznie 2950 pkt (w tym 2685 pkt po uzyskaniu stopnia doktora, w tym 2265 pkt po wyłączeniu prac stanowiących osiągnięcie naukowe). Sumaryczna wartość wskaźnika IF stanowi 83,647 (z czego 72,206 po uzyskaniu stopnia doktora). Całkowita liczba cytowań wszystkich prac w bazie Scopus wynosi 428 (z wyłączeniem autocytowań: 386), a Indeks Hirscha = 12 (wg danych na 19.10.2021 r.). Ponadto dr inż. Joanna Marchewka jest autorką lub współautorką 60 doniesień opublikowanych w materiałach konferencyjnych (w tym 35 po uzyskaniu stopnia doktora) oraz 3 wdrożeń. Prace dotyczyły tematyki dobrostanu i behawioru zwierząt, w tym drobiu, owiec i trzody chlewnej a także analizy systemów certyfikacji dobrostanu krów mlecznych.

Według Profesor Józefy Krawczyk cyt. *„Podsumowując można stwierdzić, że pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze dr inż. Joanny Marchewki wpisują się [...] w najnowszy nurt światowych badań z zakresu dobrostanu zwierząt. Wyniki badań Habilitantki stanowią dużą wartość naukową, co potwierdzają Jej często cytowane publikacje w licznych wydawnictwach o szerokim międzynarodowym zasięgu. Ta przemyślana przez Kandydatkę ścieżka naukowa i konsekwentnie realizowane badania czynią z Niej eksperta o światowej renomie z zakresu dobrostanu zwierząt, co wpływa na częste zapraszanie Jej do współpracy w ramach projektów międzynarodowych.”*

Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę

Recenzenci i pozostali Członkowie Komisji pozytywnie ocenili również pozostałą działalność dr inż. Joanny Marchewki. Zauważono, że praca w instytucji badawczej, w odróżnieniu od uczelni, daje ograniczone możliwości pracy ze studentami, pomimo to jednak Habilitantka wykazała się działalnością dydaktyczną, prowadząc zajęcia dydaktyczne dla studentów i doktorantów w kraju i zagranicą, była także opiekunką staży naukowych,

promotorem 2 prac magisterskich (w Polsce i Portugalii), a obecnie jest promotorem pomocniczym w dwóch przewodach doktorskich.

Recenzenci bardzo wysoko ocenili działalność organizacyjną Habilitantki. W szczególności na docenienie zasługuje dotychczasowe uczestnictwo w realizacji aż 14 projektów międzynarodowych, w tym trzech jako kierownik polskiej części projektu. Według prof. Krzysztofa Kozłowskiego cyt. *„Niezwykle imponująco wygląda zaangażowanie Habilitantki w prace zespołów badawczych, realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych. Złożyła ona dwa projekty do oceny, natomiast uczestniczy aż w 9 międzynarodowych projektach, będących w realizacji, m.in. w „BestPracticeHen”, realizowanym we współpracy z naukowcami z Holandii, Francji i Danii, czy w „WelfareHen”, realizowanym wspólnie z Norwegian Meat and Poultry Research Centre”*.

Profesor Batkowska podkreśliła także, że cyt. *„...o wysokich kompetencjach Habilitantki i jej wkładzie w rozwój badań w dyscyplinie zootechnika i rybactwo świadczy fakt powierzenia jej funkcji recenzentki przez wiele cennych czasopism międzynarodowych [...]. Pani dr inż. Joanna Marchewka jest także redaktorem naczelnym w czasopiśmie Animal Science Papers and Reports [...], a także członkiem komitetu redakcyjnego i doradczego komitetu redakcyjnego”*. Profesor Danuta Szczerbińska podsumowując stwierdziła, że Habilitantka *„umiejętnie godzi pracę badawczą z uczestnictwem w organizacji życia naukowego. Osiągnięcia z tego zakresu jak na osobę o tak krótkim stażu zawodowym są imponujące. Świadczy to nie tylko o zaufaniu środowiska naukowego, ale także o bardzo dobrej organizacji pracy i wielkim oddaniu sprawom nauki”*.

Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę cztery pozytywne recenzje, całokształtu dorobku naukowego oraz działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej dr inż. Joanny Marchewki oraz ocenę przedstawioną przez Członków Komisji Habilitacyjnej podczas posiedzenia w dniu 13 maja 2022 roku należy stwierdzić, że Kandydatka posiada znaczący dorobek naukowy, czym wnosi istotny wkład w rozwój dyscypliny zootechnika i rybactwo. W związku z tym członkowie Komisji stwierdzają jednomyślnie, że Habilitantka spełnia kryteria stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie: zootechnika i rybactwo zgodnie z warunkami określonymi wg przepisów Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm./tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 ze zmianami). W związku z powyższym

Komisja pozytywnie opiniuje i popiera wniosek o nadanie Pani dr inż. Joannie Marchewce stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie zootechnika i rybactwo.

Uwzględniając poziom naukowy oraz cenne walory poznawcze i aplikacyjne badań (co znalazło odzwierciedlenie w recenzjach i opiniach wyrażonych podczas posiedzenia), Członkowie Komisji wnoszą o wyróżnienie dorobku naukowego dr inż. Joanny Marchewki.

Sekretarz komisji

Dr hab. Anna Piliszek

Przewodniczący komisji

Prof. dr hab. Tomasz M. Gruszecki

Jastrzębiec, 13.05.2022

